Biuletyn
Polonistyczny

04.07.2018
Data wydarzenia: 15.11.2018 g.09:00 - 16.11.2018 g.18:00

Pisarze wobec polskiego kodu kulturowego / Międzynarodowa Konferencja Naukowa

Typ wydarzenia: Konferencja
Miejscowość: Wrocław
Organizatorzy: Uniwersytet Wrocławski
Grupy docelowe: Doktoranci, Samodzielni Pracownicy Naukowi, Doktorzy

---

Fundamentem łączącym danego pisarza z kulturą narodową jest przede wszystkim język właściwy jego dziełom. To on jest istotnym argumentem, także wówczas, gdy za bliskiego sobie, za własnego, uznaje twórcę kilka społeczeństw i literaturoznawcy je reprezentujący prowadzą merytoryczny spór. Tak, argumentujemy dyskutując choćby z braćmi Litwinami, Adam Mickiewicz napisał wprawdzie: „Litwo! Ojczyzno moja!” – ale napisał po polsku. W związku z powyższym z okazji obchodów setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego zaprasza do wzięcia udziału w międzynarodowej konferencji naukowej: „Pisarze wobec polskiego kodu kulturowego”

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego zaprasza do wzięcia udziału w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Pisarze wobec polskiego kodu kulturowego”.

Fundamentem łączącym danego pisarza z kulturą narodową jest przede wszystkim język właściwy jego dziełom. To on jest istotnym argumentem, także wówczas, gdy za bliskiego sobie, za własnego, uznaje twórcę kilka społeczeństw i literaturoznawcy je reprezentujący prowadzą merytoryczny spór. Tak, argumentujemy dyskutując choćby z braćmi Litwinami, Adam Mickiewicz napisał wprawdzie: „Litwo! Ojczyzno moja!” – ale napisał po polsku.

Ów fundament, aczkolwiek niezbędny, stanowi jednak tylko punkt wyjścia dla dyskusji i rozważań. Następnymi niezbędnymi składnikami więzi z narodową kulturą są formułowane expressis verbis deklaracje przynależności znajdowane w dziełach literackich, a także w innych tekstach piśmiennych poety czy prozaika, listach, notatkach itd., stanowiące odzwierciedlenie świadomości narodowej piszącego. Twórca tak czy inaczej mówi: „Jestem jednym z Was, Wasza tożsamość jest moją tożsamością”. Tak objawia światu, kim się czuje jako człowiek i za

przedstawiciela jakiej kultury się uważa i uznaje. W ten sposób wskazuje społeczeństwo, do którego kieruje swoje utwory, definiuje grono oczekiwanych przez siebie odbiorców.

Opisany wyżej stan świadomości pisarza występuje w wielu odmianach. Twórca może afirmować kulturę narodową, uznając się bądź za wieszcza, bądź za zwykłego przedstawiciela bliskiego swemu sercu społeczeństwa. Najbardziej jednak wartościową formą takiej postawy artysty jest taka jej postać, gdy w dziełach jego ujawniają się narodowe „archetypy", a więc gdy twórca zna nie tylko świadomość swego społeczeństwa, ale też i zbiorową podświadomość (C.G. Jung). Pisarz pełni wówczas rolę nauczyciela swojego narodu, uświadamiając mu ważne komponenty zbiorowej tożsamości. Artysta przyczynia się w ten sposób do budowania i rozwoju świadomości narodowej, a czytelnicy przeglądając się w jego utworach, widzą samych siebie, widzą jacy są naprawdę, co w ich wewnętrznej konstrukcji jest własne, a co jest obce.

Zdarzają się także pisarze, których afirmująca postawa wobec kultury narodowej łączy się z jednoznacznym nazywaniem narodowych przywar. Owe krytyczne uwagi formułowane są jednak w taki sposób, że odbiorcy uznają autora wypominającego im wady za dobrego koryfeusza z troską przyglądającego się tym, którzy powinni za nim podążać. Pisarz taki jawi się jako patriota-reformator, nie krytykuje bowiem z pozycji zewnętrznej, ale wewnętrznej, a przy tym cechy wypominane, tak naprawdę kocha i uznaje za swoje.

Mniej ścisły związek twórczy z narodem objawia się poprzez postawę patrioty zdystansowanego, np. przerażonego, który znajduje w świadomości społecznej cechy niepokojące, a nawet groźne dla jego dalszego bytu. Jest to stanowisko ambiwalentne łączące afirmację z negacją. Ważne dla opisywanej postawy artysty jest jednak to, że zarówno miłość, jak i dezaprobata wyrażane są z pozycji wewnętrznej. Artysta daje wyraz, chcąc nie chcąc, że zarówno cechy tożsamości akceptowane, jak i krytykowane, należą do społeczeństwa, które jest jego społeczeństwem.

Inna postawa właściwa jest dla skrajnej opcji typowej nadal dla pozycji wewnętrznej. Pisarz posiada rozbudowaną świadomość narodową, ale nie akceptuje kultury będącej jego własną kulturą. Znamienne jest to dla artysty – wiecznego malkontenta. Pisarz mówi: moi ziomkowie mi się nie podobają, śmieszą mnie bądź irytują elementy naszego kodu kulturowego, ale do końca jego twórczości krytykowany kształt kultury pozostaje dla niego ważny. Postulowany proces separacji nie następuje.

Z kolei pisarz wyalienowany wobec kultury właściwej dla języka, którym się posługuje, zdaje się mówić: „Nawet jeśli jestem pośród Was, to nie jestem z Wami. Jestem pośród Was samotny". Dla postawy takiej charakterystyczne jest przenikanie się pozycji wewnętrznej i zewnętrznej.

Stanowisko wewnętrzne zanika natomiast zupełnie, gdy pisarz zdecydowanie określa siebie jako obcego wobec kodu kulturowego narodu posługującego się językiem, w którym sam tworzy.

Jedną ze skrajnych postaw pozycji zewnętrznej jest faktyczna obojętność pisarza wobec kwestii tożsamości narodowej. Elementy właściwe dla wspólnoty przenikają do jego dzieł jakby bez udziału woli pisarza. Należy on jako artysta do kultury danego narodu niejako bezwiednie.

Wreszcie zdarza się, że twórca szczególnie akcentując swoją obecność, wybiera postawę walki z tym, co zna i rozpoznaje, ale nie uważa jako spoglądający z pozycji zewnętrznej, za jakąkolwiek wartość. O przedstawicielach narodu, w którego języku się wypowiada, nie tylko mówi: „oni”, ale wypowiada się o tychże z pogardą i wyższością.

Każda z naszkicowanych tu postaw możliwa jest, rzecz jasna, w wielu indywidualnych odmianach związanych z różnymi historycznymi uwarunkowaniami, a także pokoleniowymi i osobistymi aspektami życia pisarza. Zapraszamy przedstawicieli **polonistyk, zarówno polskich, jak i zagranicznych**, do twórczego włączenia się w proponowany na naszej konferencji dyskurs.

Wierzymy, że sympozjum organizowane w naszym instytucie **wpisze się w oczywisty sposób w obchody setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości**, o ile przyczyni się do lepszego uświadomienia cech ujawniającej się w dziełach literackich narodowej kultury, a także pozwoli na lepsze poznanie twórczości rodzimych pisarzy z perspektywy ich ponadindywidualnej tożsamości.

Interesują nas szczególnie zagadnienia:

- stosunku danego pisarza do języka polskiego, jakie są przejawy afirmacji polskiej mowy i przywiązania do niej;

- stopnia identyfikacji twórcy ze społeczeństwem i kulturą narodową;

- roli, jaką pisarz wyznacza swojej twórczości wobec czasu mu współczesnego i narodowej historii;

- wewnętrznej bądź zewnętrznej pozycji twórcy wobec narodu, bliskich bądź dalekich relacji łączących artystę z narodową historią i tradycją, szczególnie z tradycją literacką.

Na **zgłoszenia** tematów referatów oraz ich krótkich abstraktów czekamy do 31 V 2018r.

Korespondencję w sprawie udziału w konferencji prosimy kierować na adres: pisarze.wobec.kodu@gmail.com lub tradycyjnym listem na adres:

dr hab. Mirosław Olędzki

Instytut Filologii Polskiej

pl. Nankiera 15

50-140 Wrocław

Język konferencji: język polski

Konferencja odbędzie się w siedzibie Instytutu Filologii Polskiej na Uniwersytecie Wrocławskim (pl. Nankiera 15) w dniach 15-16 listopada 2018r.

Przewidziana jest **publikacja** zakwalifikowanych do druku tekstów w czasopiśmie „Prace Literackie".

Opłata konferencyjna (wyżywienie i koszty publikacji) wynosi 400 zł. Informację o numerze konta przekażemy w późniejszym terminie.

KIEROWNIK NAUKOWY KONFERENCJI I ORGANIZATOR:

Dr hab. Mirosław Olędzki

SEKRETARZ KONFERENCJI:

lic. Krzysztof Garczarek

RADA NAUKOWA KONFERENCJI:

prof. dr hab. Krzysztof Biliński

dr hab. Dariusz Dybek

prof. dr hab. Magdalena Jonca

dr hab. prof. UWr. Paweł Kaczyński

doc. Irena Masojć (Wilno)

dr hab. Dorota Michułka

dr hab. Krzysztof Polechoński

dr hab. Maria Tarnogórska

Adres: Pl. Nankiera 15; 50-140 Wrocław
Data zgłaszania prelegentów: 31.05.2018 23:00
Opłata: 400 zł
Do pobrania:

- zgloszenie-uczestnictwa-w-konferencji_49.docx

Słowa kluczowe: literatura, tradycja, kultura, język